

Serbian A: literature – Standard level – Paper 1
Serbe A : littérature – Niveau moyen – Épreuve 1
Serbio A: literatura – Nivel medio – Prueba 1

Wednesday 10 May 2017 (afternoon)
Mercredi 10 mai 2017 (après-midi)
Miércoles 10 de mayo de 2017 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Напишите књижевну анализу само **једног** текста. У своме одговору морате обухватити оба дата усмеравајућа питања.

1.

I

Драги брате,

Негде сам на Бродвеју¹, ниже, киша не пада већ удара у налетима. Испод мокрих слушалица још чујем „Три лака комада“ Џона Кејџа². Стао сам испод тенде и сад покушавам да запалим цигарету. Старица се окреће за кишобраном који јој је ветар истргао из руку. Она се самој себи смеје. Смејем се и ја. Из потока који јури низ улицу, тамо где је нестао њен кишобран, сада искаче огроман црни пас с повоцем. Изгледа да је то тако овде. Ствари се претварају у бића а бића у предмете. Ово и није киша, пре је олуја која долази право са океана. Пушим и гледам у своје чизме. Ја већ стојим у води. Као и сваки странац, замишљам да поред мене стоји неко ко разуме језик којим говорим. Већ имам духове, да, ред је да ти поменем и то. Удишем кишу и „лаки страјк“³, усхићен као оно кад смо били мали, чујем Горданин врисак и видим те како нас скупљаш као ћуриће испред капије. Отац је на послу. Мајка такође. Тетка Јулишка стоји на вратима и брише руке кухињском крпом. Ти нас утерујеш а она нас хвата и говори нам да не мрдамо из предсобља, пола на мађарском, пола на српском. Гордана ми тегли мајицу натопљену водом и смеје се. После негодује док нам тетка Јулишка пешкиром трља главе а ти стојиш на прагу куће и гледаш у двориште. Онда си отрчао. Никад нисам могао да погодим куда и зашто. Био си старији. Увек си имао нешто више сопствених разлога од нас млађих. Ти си тада већ имао толико ствари које су само тебе бринуле. Твој бицикл, твоји зечеви, твоје баштенске инсталације као онај дрвени авион-ветрењача којем се пропелер на кљуну окретао кад дува ветар. Како би се сад клатио и окретао! Ако не будем знао шта са собом више него сада, јер ни сад не знам, покренућу производњу баш таквих авиона-ветрењача јер то овде недостаје. Ни Менхетн није савршен. Ено, нашли су се господар и његов пас. Сад човек клечи у бари и мazi црно псето као да додирује важан део сопствене душе. Ти то разумеш. Некад си био болећив према немоћнима. [...]

Мислим, то што не могу да нађем одговоре зашто сам ја заслужио да ме једна америчка институција драмских писаца позива да три недеље о њеном трошку тумарам центром света. Самом себи не изгледам довољно добар за тако нешто. То није доживео ни наш баба, ниси ни ти. За мене су кева и он хероји, херој си ти. Гордана је најсветлија душа, па ено је где већ десет година живи као подстанар, путује на посао у неку селендру, понижавајуће.

Опрости ми овакав крај, а сад стварно идем да легнем јер већ свиће.

Напиши ми шта да ти купим. Правим списак.

Стежем ти руку и волим те.

35 Твој брат Вукашин, плод чрева исте матере!

II

Драги брате, у туђини...

[...] Морам да ти признам сопствену нервозу поводом твојих самозапитаности. Кад већ комуницирамо, а дуго нисмо водили разговоре, већ ето, сад нас је овај твој пут у далеки свет натерао на то, надам се да нећеш погрешно разумети следеће. Ми смо, 40 можда, твоји хероји, али и ти си наш херој. Приде, ти си заиста нешто постигао, брате. Постао си познат и признат колико се то може. Више, ето, далеко од своје куће али и то је неко признање. Ни наши родитељи, ни ја као твој старији брат, ни наша сестра, нико други сем тебе не познаје сличан успех. Зато, не окрећи се и не размишљај много. Ако већ не можеш да се одупреш, напиши неки драмски комад на ту тему! [...]

45 Твој грешни брат, Жива

Угљеша Шајтинац, *Сасвим скромни дарови* (2012)

¹ Бродвеј: део Њујорка где се налазе најпознатија позоришта

² Џон Кејџ: амерички авангардни композитор и уметник

³ „лаки страјк“: бренд цигарета

- (а) Анализирајте на који су начин и колико успешно обликована два главна лика и њихов однос у овом одломку.
- (б) Шта можете рећи о томе како је аутор уобличио и представио своју причу и какав то утицај има на читаоца?

2.

MOLITVA

Nek' Bog dâ sreću Njemu
i nek' mu dâ decu,
male penušave stvorove
satkane od sna i čežnje.

5 Nek' bude miran On
poput mora, poput neba u leto,
i nek' mu ne pomute radost,
gorke slutnje, beskrajne sumnje.

10 Nek' bude hrabar On
da proživi beskrajno življenje
da voli beznadežno i sa nadom.

15 Nek' zaboravi
drhtavu buru i mol smiraja,
senke na koži i lepljiv dah,
ustreptale misli i plavičaste dubine,
nek' ih ne vrati u ponore tuge svoje.

Nek' Bog dâ sreću Njemu
a mir – duši mojoj.

Sanja Bahun, *Ikaru, s ljubavlju* (1998)

- (a) Анализирајте значај наслова песме у представљању главног тематско-мотивског круга песме.
- (б) Анализирајте употребу стилских средстава у овој песми и колико их је успешно песникиња искористила.
-